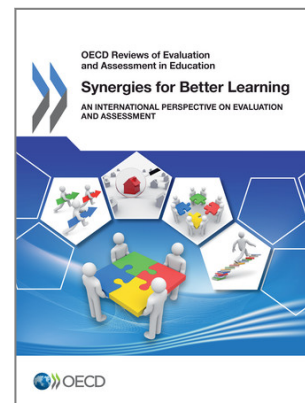

OECD *Multilingual Summaries*

Synergies for Better Learning: An International Perspective on Evaluation and Assessment

Summary in Polish

Read the full book on: [10.1787/9789264190658-en](https://doi.org/10.1787/9789264190658-en)

Synergia dla lepszej edukacji: ewaluacja i ocenianie w perspektywie międzynarodowej

Streszczenie w języku polskim

- Rządy i decydenci w sprawach edukacji skupiają się coraz bardziej na kwestii ewaluacji i oceniania uczniów, nauczycieli, dyrektorów, szkół i systemów edukacji. Ewaluacja i oceny używane są jako narzędzia pomagające lepiej zrozumieć jakość procesu uczenia, dostarczające rodzicom i społeczeństwu informacji o wynikach w nauce oraz sprzyjające ulepszaniu praktyk nauczycielskich, dyrektorskich i ogólnoszkolnych.
- Ewaluacje i oceny nabierają kluczowego znaczenia przy określaniu wyników systemów szkolnictwa i dostarczaniu informacji zwrotnych pomagających uczniom osiągać lepsze wyniki.
- Raport porównuje doświadczenia 28 krajów członkowskich OECD, analizuje mocne i słabe strony różnych podejść i zawiera sugestie dotyczące polityki oceniania mającej na celu poprawę jakości, sprawiedliwości i skuteczności edukacji. Bazuje on na obszernym badaniu OECD „Przegląd systemów ewaluacji i oceniania pod kątem poprawy wyników nauczania” (Review on Evaluation and Assessment Frameworks for Improving School Outcomes).

Wspólne tematy

Za zwiększoną rolą ewaluacji i oceniania stoi kilka czynników, w tym:

- Większe zapotrzebowanie na skuteczność, sprawiedliwość i jakość edukacji w obliczu wyzwań gospodarczych i społecznych.
- Trend w kierunku większej autonomii szkół, powodujący konieczność monitorowania ich działalności i wyników.
- Osiągnięcia technologii informacyjnej, pozwalające na tworzenie zarówno masowych, jak i zindywidualizowanych systemów oceniania uczniów oraz współdzielenie danych i zarządzanie nimi.
- Większe wykorzystanie wyników ewaluacji przy podejmowaniu decyzji na podstawie danych.

Obecnie stopień wykorzystania ewaluacji i oceniania różni się znacznie pomiędzy poszczególnymi krajami OECD, ale można zaobserwować pewne trendy:

Ewaluacja jest coraz szerzej stosowana i staje się bardziej zróżnicowana

Większość krajów OECD postrzega ewaluację i ocenianie jako elementy o znaczeniu strategicznym i używa ich w coraz większym zakresie. Stosuje się również bardziej kompleksowe podejście: Wcześniej ewaluacja i ocenianie skupiały się głównie na uczniach, jednak obecnie perspektywa poszerza się i obejmuje zwiększone wykorzystanie zewnętrznej ewaluacji szkół, oceny nauczycieli i dyrektorów szkół oraz szersze wykorzystanie danych dotyczących wyników.

Rośnie znaczenie wskaźników

Systemy kształcenia kładą większy nacisk na mierzenie wyników uczniów, które pozwala na porównywanie wyników pomiędzy szkołami i regionami, a także pomiędzy różnymi okresami. Większość państw posiada teraz krajowe bazy danych na temat kształcenia oraz publikuje odpowiednie statystyki i wskaźniki. Coraz częściej stosuje się również porównania międzynarodowe, które są przywoływane w krajowych debatach na temat edukacji.

Wyniki są wykorzystywane w różny sposób

Wyniki służą do określenia, w jakich obszarach szkoły mają osiągnięcia, a w jakich istnieje pole do poprawy. Używa się ich również w celu rozliczania efektów pracy decydentów, dyrektorów szkół i nauczycieli. Przykładowo, wiele państw publikuje krajowe rankingi szkół na potrzeby m.in. rodziców, przedstawicieli rządu i mediów.

Rośnie zaufanie do standardów kształcenia

Wiele krajów ustala standardy kształcenia, mówiące o tym, jaką wiedzę i umiejętności powinien posiadać uczeń na różnych etapach procesu kształcenia. Zachęca to do monitorowania wyników, które ma ustalić, czy uczniowie spełniają te wymagania.

Wyzwania i kierunki

Różne państwa mają różne tradycje w dziedzinie ewaluacji i oceniania, stosują także różne podejścia. Tym niemniej można określić pewne wyraźne priorytety:

Podejście holistyczne

By w pełni zrealizować swój potencjał, różne elementy systemu ewaluacji i oceniania powinny stanowić spójną całość. Pozwoli to na wykształcenie efektu synergii pomiędzy elementami, uniknięcie nadmiarowości i niespójności celów.

Dostosowanie oceniania do celów edukacyjnych

Ewaluacja i ocenianie powinny służyć celom kształcenia i nauczania. Obejmuje to zgodność z zasadami ujętymi w celach kształcenia, projektowanie systemów ewaluacji i oceniania stosownych do swego przeznaczenia oraz zapewnienie pełnego zrozumienia celów kształcenia przez podmioty szkolne.

Nacisk na poprawę praktyk szkolnych

Celem ewaluacji i oceniania jest poprawa praktyk szkolnych i nauczania. Należy zatem mieć na uwadze, by wszystkie typy ewaluacji i oceniania miały wartość edukacyjną i przynosiły praktyczne korzyści uczestnikom systemu, w szczególności uczniom i nauczycielom.

Unikanie wypaczeń

Z powodu roli, jaką pełnią w zakresie rozliczania efektów pracy, systemy ewaluacji i oceniania mogą prowadzić do wypaczenia treści przekazywanych uczniom. Jeśli, przykładowo, nauczyciele są oceniani głównie na podstawie wyników standaryzowanych testów zdawanych przez uczniów, mogą nauczać pod kątem testów, skupiając się wyłącznie na testowanych umiejętnościach i poświęcając mniej uwagi szerszym potrzebom rozwojowym i edukacyjnym uczniów. Ważne jest, by zminimalizować te niepożądane efekty uboczne, np. poprzez użycie szerszego zakresu metod oceniania i ewaluacji wyników szkół i nauczycieli.

Uczniowie w centrum

Ponieważ podstawowym celem ewaluacji i oceniania jest poprawa jakości kształcenia, uczniowie powinni być w centrum tych procesów. Powinni oni być w pełni zaangażowani w naukę i wyposażeni w zdolność oceniania własnych postępów (co jest również kluczową umiejętnością w uczeniu się przez całe życie). Ważne jest również monitorowanie szerszych korzyści płynących z nauki, w tym rozwoju krytycznego myślenia, kompetencji społecznych, zaangażowania w naukę i ogólnego dobrego samopoczucia. Nie poddają się one łatwej ocenie, co dotyczy również całego zakresu czynników wpływających na wyniki uczniów w nauce. Dlatego też miary wyników powinny być szerokie, a nie wąskie, i opierać się zarówno na danych jakościowych, jak i ilościowych oraz na rzetelnych analizach.

Budowanie zdolności na wszystkich poziomach

Stworzenie skutecznych systemów ewaluacji i oceniania wymaga rozwijania zdolności na wszystkich poziomach systemu kształcenia. Nauczyciele mogą np. potrzebować szkoleń z oceniania formatywnego, urzędnicy szkolni powinni aktualizować swoje umiejętności zarządzania danymi, a dyrektorzy, którzy często koncentrują się na zadaniach administracyjnych, mogą potrzebować wzmocnienia swoich umiejętności przywódczych i pedagogicznych. Mogą również być potrzebne scentralizowane działania w celu stworzenia bazy wiedzy, narzędzi i wytycznych dotyczących czynności związanych z ewaluacją i ocenianiem.

Odpowiadanie na lokalne potrzeby

Systemy ewaluacji i oceniania muszą zachowywać równowagę pomiędzy konsekwentną realizacją centralnie ustalonych celów kształcenia, a dostosowaniem do szczególnych potrzeb regionów, okręgów i szkół. Może to polegać na określeniu narodowych parametrów przy jednoczesnym pozwoleń na elastyczność w ich obrębie, by móc stosować podejście odpowiednie do lokalnych potrzeb.

Skuteczne projektowanie i budowanie konsensusu

Efektywne projektowanie systemów ewaluacji i oceniania powinno się opierać na rzetelnej diagnozie założeń politycznych i najlepszych praktykach, co może wymagać zastosowania programów pilotażowych i eksperymentów. Skuteczne ich wdrożenie wymagać będzie znaczących wysiłków na rzecz zbudowania konsensusu pomiędzy zainteresowanymi stronami, które łatwiej zaakceptują zmiany, jeśli będą rozumieć stojące za nimi idee i płynące z nich potencjalne korzyści.

© OECD

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD: www.oecd.org/bookshop

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji: rights@oecd.org, faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2013), *Synergies for Better Learning: An International Perspective on Evaluation and Assessment*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264190658-en